

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования Республики Тыва
Администрация муниципального района Чедэ-Хольского кожууна Республики Тыва
МБОУ Ак-Тальская СОШ

РАССМОТРЕНО

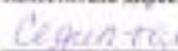
Руководитель ЦШМО

Оксар А.С.Ш.

СОГЛАСОВАНО

Заместитель директора по УВР

Седим-бол Н.В.

УТВЕРЖДЕНО

Директор школы:

Сетта У.Д.

Приказ №47/8 от «01» 09 2023 г. Приказ №47/8 от «01» 09 2023 г. Приказ №47/8 от «01» 09 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
ПО ФГОС ВНЕУРОЧНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

«Улуччу ужурлар»

для обучающихся 2 класса

Учитель начальных классов
Тонгак Чойганмаа Алдын-ооловна

Ак-Тал 2023

Документ подписан электронной подписью

МУНИЦИПАЛЬНОЕ БЮДЖЕТНОЕ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ
УЧРЕЖДЕНИЕ АК-ТАЛЬСКАЯ СРЕДНЯЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ
ШКОЛА ЧЕДЭ-ХОЛЬСКОГО КОЖУУНА РЕСПУБЛИКИ ТЫВА, Сетта Ураак
Дукуе-ооловна, Директор

03.08.23 07:44 (MSK)

Сертификат 89F3E4238E2A96C22E46821C2DAA674

ТАЙЫЛБЫР БИЖИК

Бо программаны 1-4 класстарга шенелделиг өөредилге – номчулга ному «Улусчу ужурларга» даянып тургускан.

Улусчу педагогика амгы национал школаның өөредилге-кижизидилгелиг ажыл-чорудулгазының кол үндезинин тургузуп, ниити өөредилге системаларында чааугланыышкын, тускай быжыг турушту ээлеп турар. Чоннуң чаагай чаңчылдары, сагылга ёзулалдары, ужурлары улусчу педагогиканың кол өзээн тургуспушаан, өзүп орап салгалдың кижизидилгезинин депшилгелиг аргаларын байлакшыдып турар.

Улусчу педагогиканың идеялары, байлак дуржулгазы болгаш аргаларыөг-бүлекижидилгезинде, ада-иелер ортузунда тарап нептерээн.

Программаның кол угланыышкыны дараазында сорулгаларны чедип алырынче угланган:

- а) Бодун каяа-даа төлептиг ап билири;
- б) Этикет база янзы-бүрү ужурларны сагып билирин чаңчыктырар;
- в) Улугулусту хүндүлөп, бичи кижилерни кээргеп, чаптап билири. Хире шаа-биле дузазын чедирип, ачы-буянныг, биче сеткилдиг болурун хевирлээр;
- г) Тываның, Россияның база янзы-бүрүчоннарныңёзу-чаңчылдары, улусчу байырлалдары-биле уругларны таныштырар;
- д) Өг-бүлезиниң кежигүннери база эш-өөрү-биле эп-найыралдыг, хүндүлээчел, дузааргак болуру. Сагылга-чурумга хамаарышкан мораль-этиктиг билиглерни сагып билиринге чаңчыктырар;
- е) Төрээн чурту – Тывазынга, Россияга ынаа болгаш чоргааралы. Ооң бойдузунга дириг амытаннарынга, үнүштеринге, арга-арыынга сагыш-човангыр, хумагалыг хамаарылгазы болгаш сагыыр ужурлары.

Өөреникчилерниң шиңгээдип алыр билиглеринге, мергежилдеринге болгаш чаңчылдарынга кол негелделер.

2-ги классты доозуп турар өөреникчилерниң билип алыр ужурлуг чүүлдери:

- этикетке хамаарышкан тыва улустун ёзу-чаңчылдарны билири;
- бичи кижинин ада-иезингеээлдек-эвиленболуру;
- кижилернин хар-назынын барымдаалап, оларны хундулээри;

- чугаа уезинде бодун топтуг алдынары нити аажы-чан культуразынын чарылбас кезээ деп чувени шингээдип алыр;
- янзы-буру байдалдарга бодун толептиг алдынып билири;
- оол кижии база кыс кижиге хамаарышкан дурум-сагылгалары;
- оске бажынче кирерде сагылгалар;
- бажынга келген кижини хулээп алырынын ужурлары;
- кылаш ужурлары;
- чугаа уезинде хол-буттун, арын-шырайнын шимчээшкиннери;

2-ги класстың доозукчуларының билиглерни шингээдип алырының аргалары:

- чаңчылдар, сагылгаларны анаа-ла ёзу барымдаалап эвес, а оларның ужур-утказын хандыр билип алыр.
- Боттарының аразында хүндүткелдиг, чазык-чаагай чугаалажыр.
- Эжиниң саналын деткиир азы анаа бодунуң хуузунда бодалын немээр.
- эш-өөрүнүң сөзүн дыңнаар, оларга дузалажыр ийикпе кошкактарны камгалаар мөзү-шынарга кижизидер.

Календарь-тематиктиг план

2 класс

№	Шагы	Тема	Сорулгалары	Өөреникчилерниң билиглеринге негелделер	Эрттирер хүнү	
					план	факт
Чаңчылдын чаражы						
1	1	Этикет	Этикет деп чуу чүвөл ону билиндирер. Анаа чүү хамааржырын билиндирер.	Этикет хүн-бүрүде ажыглаар чурум. Ук терминге хамаарышкан чижектерни кирип билири.	08.09	
2	1	Курай-курай	Бирни чүгле дыңнаар эвес, а ону медресеп, чүнүң дугайында бижээнин өөреникчилерге чедирер	Бирда ырлаан эвилең-ээлдек ужурларны тывары	15.09	
3	1	Өг-бүлөгө ээлдек	Чоок төрөл улус аразында харылзаа.	Чүгле кады төрөөн кижилерин эргим кылдыр	22.09	

		болуру	Эргелеткен, чассыткан сөстөр	адаар эвес, а оларга кандыг- бир байдалда чымчак сеткил күзөп, хүндүлээри		
4	1	Чарашпа й. Дуңмам	Ырны чүгле дыңнаар эвес, а ону медресеп, чүнүң дугайында бижээнин өөреникчилерге чедирер	Чарашпайның эки шынарларын тып билири.	29.09	
5	1	Назын хүндүзү	Назын хүндүзүнүн дугайында билиндирер	Дүрүм сагыгларны угаап- бодап, ону чижектер кырынга тайылбырлап билири	06.10	
6	1	Кырган- авам	Ырны дыннаар, ырлажыр		13.10	
7	1	Б. Комбу «Чурттуң төлдери»	Ада-чурттуң кым салгаарын билиндирер	Шүлүктү аянынг номчуп, ооң утказын дамчыдып билир	20.10	
8	1	Ээлдек чугаа ужурлар ы	Ккижилер янзы- бүрү байдалдарга чугаалажырын көргүзөр	Чугаа үезинде янзы-бүрү эмоцияларны илередири	27.10	
9	1	Таныжар ы.	Бодун таныштырып билирин чедип алыр	Бодунуң чүгле ат-сывы эвес, а өске-даа информацияны айтырып база бодунуң дугайында чугаалап таныжар	10.11	
10	1	Танышты рары.	Улуска эш-өөрүн, өске-даа кижилерин таныштырар чурумнар	Янзы-бүрү байдалдарны онйап тургаш, эш-өөрүн таныштырар	17.11	
11 - 12	2	Янзы- буру чугаа ужурлар ы	Чугаалажылга этикедин сагыырын чедип алыр	Эптиг-чөптүг сөстөрни ажыглааары дээрге, улустарның бүзүрел, хүндүткелин чаалап алыры дээрзин угаап билип алыр	24.11 01.12	
13 - 14	2	Кижинин даштыкы хевири	Даштыкы хевирин барымдаалап чугаалажыдылга	Даштыкы хевирин чугаа-биле дамчыдып тура, ажыглаар- ажыглавас сөстөрни билип	08.12 15.12	

		чугаа- биле дамчыдар ы	чорудары	алыр		
15 - 16	2	Оол кижиге	Өг-бүлениң, дөргүл-төрөл улустуң, ада- чурттуң даяныр чөленгиижи, ынананыжы – оол кижи деп чүвени өөреникчилерге угаадыр	Эр кижиге хамаарышкан хүлээлгелерни шингээдиң алыр	22.12 29.12	
17	1	Э. Кечил- оол «Угаан- бодал» А.Арапчо р «Эр кижинин чангыс состуу» А. Даржай «Кижиге нууру»	Шүлүктөрүн аянныг номчудар	Шүлүк бүрүзүңгө хамаарышкан амыдыралдан болуушкуннарны аңгылап, чижек кылдыр бээри	12.01	
18 - 19	2	Эреспей. Чунгувус та	Ырыларны ырладыр	Утказын билип алыр	19.01 26.01	
20	1	А. Шоюн «Таныжы лга»	Эптиг-эвилең сөстөн кижиге сеткили чазыга бээр, а багай сөстөрдөн муңгарай бээрин чугаалажыр	Чогаалдың маадырының кылган чоруунга бодунуң үзел-бодалын чугаалап өөренир	02.02	
21 -	2	Кыс кижиге	Өг-бүлениң чырыткызы, одаан	Кыс кижиге хамаарышкан эки шынарларны сактып аар,	09.02 16.02	

22			тудар кижиге – кыс кижиге дээрзин билиндирер	кыс кижинин арыг-силиг, чазык-чаагай шырайлыг, сагыш-човаачал болурун билип алыр		
23	1	Электей бээр	Ырны ылажыыр	Чуге ырны бижээнин чугаалаар	01.03	
24	1	Бичии кижинин өскебажыңче кирерде сагыр ужурулар ы	Суурга, хоорайга, аал коданга сагыр ужурулар-биле таныштырар	Суурда бажыңче, аал коданче, хоорайда квартираже кирерде чүнү сагырын билип алыр	15.03	
25 - 26	2	Бажыңга келген кижини хүлээп алырының нужурулар ы	Келген кижини хүндүлөп уткуп алырының негелделери-биле уругларны таныштырар	Бажыңга кижиге келзе, канчаар уткуурун, дөрже чалаарын, үдээрин сактып алыр	22.03 05.04	
27	1	Шырай ужуру	Шырай ужурунун дугайында өөреникчилернин билиин улам ханыладыр	Бардам шырай, чазык шырай, эскет чок болгаш кенен шырайлар дугайында билип алыр	12.04	
28	1	Хөглүгбей. Кылаш ужурулар ы	Кылаш кижинин дугайында чугаалап турар бир кол чүүл дээрзин дамчыдар	Кижинин кылажы кандыг болза экизин билип алыр	19.04	
29	1	Шимчээшкин ужурулар ы	Кижинин шимчээшкини кандыг болурун угаадыр	Хол-бут шимчээшкинни, кыс кижинин машинаже кирерде шимчээшкиннери, чугаа үезинде шимчээкиннер дугайында билип алыр	26.04	
30 - 31	2	Чөдүренин ужурулар	Янзы-бүрү байдалдарга чүнү канчаарын	Янзы-бүрү байдалдарга белен болдур кылдыр ону кезээде сактып, бодап чоруур	03.05 10.05	

		ы. Синмире риниң ужурлар ы. Азырары ның ужурлар ы. Өөш эде берзе	чижектерге көргүзүп тайылбырлаар			
32	1	Өске кижиниң херексел инге дегбезин иң ужурлар ы	Өске кижиниң херекселинге чөпшээрел чокка дээп болбазын кижизидер	Чөпшээрел, диленир чорук дугайында билип алыр	17.05	
33 - 34	2	Түңнел кичээл. Чаңчыл чарашта – чоргаар, кижи эки де – дыш	Өөрөнгөн чүүлдерин сактып чугаалажыр	Сагып, кылып чоруур ужурларының дугайында кыска медээни дамчыдар	24.05 30.05	